

ලාභදිකියා — අංක තුන

නියමයන් මොනවාද?

Jeff Pippenger

2023-08-30

“ක්‍රිස්තියානි ධර්මය යනු කුමක්ද, සත්‍යය යනු කුමක්ද, අප ලැබූ විශ්වාසය කුමක්ද, බයිබලයේ නියමයන්—අනි උත්තම බලධාරියාගෙන් අපට දෙන ලද නියමයන්—කුමක්ද යන්න අපම දැන සිටිය යුතුය.” The 1888 Materials, 403.

වසර කිහිපයක් පුරා Future for America විසින් එළිදරව් පොතේ සභා සභා තුනන ඉග්‍රායෙලයේ ඉතිහාසය අපෝස්තුලවරුන්ගේ කාලයේ සිට ලෝකයේ අවසානය දක්වා නියෝජනය කරනවා පමණක් නොව, මෝසෙස්ගේ කාලයේ සිට ස්තේපනස්ට ගල් ගසා මරණයට පත් කරන ලද අවස්ථාව දක්වා පැරණි ඉග්‍රායෙලයේද නියෝජනය කරන බව හඳුනාගෙන ඇත. ඇඩ්වෙන්ටිස්ට් ව්‍යාපාරයේ පුරෝගාමීන් මෙම සත්‍යය උගන්වා නොතිබූ නමුත්, මෙම සත්‍යය ස්ථාපිත කරන මූලධර්ම ඔවුහු අවබෝධ කරගෙන භාවිත කළහ. යේසුස් ආරම්භයේ සිට අවසානය හඳුන්වා දෙයි; පැරණි ඉග්‍රායෙලය තුනන ඉග්‍රායෙලය නියෝජනය කරයි. එබැවින්, තුනන ඉග්‍රායෙලයේ අනාවැකිය ලක්ෂණවල කොටසක් වන සෑම සත්‍යයක්ම පැරණි ඉග්‍රායෙලය තුළද පැවතීම.

මිලර්වාදී ඉතිහාසයට පෙර, සත් සභා පිළිබඳ සම්ප්‍රදායික ක්‍රිස්තියානි දෘෂ්ටිය වූයේ, ඒවා යොහාන්ගේ කාලයේදී ආසියා මයිනරයේ තිබූ සැබෑ සභාවන් නියෝජනය කරන බවය. එම සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටිය තවදුරටත් අවබෝධ කර ගත්තේ, ඒ ඒ සභාවන්ට දෙන ලද උපදේශය ක්‍රිස්තියානි ඉතිහාසය පුරා විවිධ සභාවන්ට දෙන ලද විශේෂිත උපදේශයක් ලෙසද තේරුම් ගත හැකි බවත්, එම එකම උපදේශය හා අනතුරු ඇඟවීම් පුද්ගලික ක්‍රිස්තියානීන් සඳහාද වන බවත්ය. එමෙන්ම, සත් සභා නියෝජනය කරන්නේ ගෝලයන්ගේ කාලයේ සිට ලෝකයේ අවසානය දක්වා සභා ඉතිහාසයේ කාල පරිච්ඡේද හතක් බවද ඔවුහු අවබෝධ කර ගත්හ. මෙම දෘෂ්ටිකෝණ මිලර්වාදී ඉතිහාසයට පෙර තිබීම. විලියම් මිලර්ට පෙර තිබූ සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටිය සම්පූර්ණ කරන සත් සභා පිළිබඳ එම හඳුනාගැනීම් හතරම එදාත් අදත් පදනම් වී තිබුණේත් පදනම් වී ඇත්තේත් බයිබලයේ “ඓතිහාසිකවාදී” අර්ථකථනය මතය. දෙවියන්වහන්සේගේ දූතයන් විලියම් මිලර්ට අනුගමනය කිරීමට මඟ පෙන්වූයේ එම ක්‍රමවේදයයි.

“ආසි යාවේ සභා හත වනාහි , ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ගේ සභාවේ ස්වරූප හත සි යල වක්‍ර ගමන් හා හැරී මි අතරද, එහි සි යල සෞභාග්‍ය ය හා වි පත් නි ය අප්‍රේ රි තයන් ගේ දි නවලි න් ලෝකයේ අවසානය දක්වා වූ , සභාවේ ඉතිහාසයකි හත වනාහි , එම කාලය තුළ සභාව පිළිබඳ හු මි යේ බලයන් හා රජවරුන් ගේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳද, දෙවියන් වහන්සේ තම ජනතාව ආරක්ෂා කළ ආකාරය පිළිබඳද වූ ඉතිහාසයකි . කහළ හත වනාහි , හු මි ය මත, හෝරෝම රාජ්‍ය ය මත, එවන ලද වි යේ ෂ සහ භාරී වි නි ය වයන් හතක ඉතිහාසයකි . තවද පාත්‍ර හත වනාහි , පාප් වාදී රෝමය මත එවන ලද අවසාන වසංගත හතය. මේ වාසමඟ තවත් බොහෝ සිද්ධීන් මිශ්‍ර වී ඇත; අතූ ගංගා මෙන් ඒවා ඒ තුළ වි යන ලද අත

මුළු එ දේ වඩාත් මය අනාවැකි යේ මහා නදි ය පි රවම් න් , අවසානයේ සි යල් ල සදාකාලි කන් වයේ සාගරය තු ල අපව නි මා කරවයි ."

"මෙය, මට නම්, එළිදරව් පොතෙහි යොහාන්ගේ අනාගතවාඥාගේ සැලැස්මය. තවද මේ පොත අවබෝධ කරගැනීමට කැමති මනුෂ්‍යයා, දෙවියන්වහන්සේගේ වචනයේ අනෙකුත් කොටස් පිළිබඳ සම්පූර්ණ දැනුමක් තිබිය යුතුය. මෙම අනාගතවාඥයෙහි භාවිත කර ඇති රූපක සහ උපමා සියල්ලම එම පොත තුළම පැහැදිලි කර නොමැති අතර, ඒවා අනෙකුත් අනාගතවක්තෘවරුන් වෙතින් සොයාගෙන, ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වෙනත් ඡේදවලින් පැහැදිලි කරගත යුතුය. එබැවින්, කවර හෝ එක් කොටසක් පිළිබඳ පැහැදිලි දැනුමක් ලබාගැනීම සඳහා වුව ද, සමස්තය අධ්‍යයනය කිරීම දෙවියන්වහන්සේ විසින් අරමුණු කර ඇති බව පැහැදිලිය." William Miller, Miller's Lectures, volume 2, lecture 12, 178.

සහෝදර වයිට්, මිලර් විසින් ධාරණය කළ "ඓතිහාසිකවාදී" දෘෂ්ටිකෝණයට එකඟව එය ස්ථිර කරයි; එහෙත්, මිලර් දැක නොසිටි ආකාරයෙන් ඇය එළිදරව් පොත පිළිබඳ වඩා ගැඹුරු අවබෝධයක් එක් කළාය, මක්නිසාද මිලර් ශුද්ධස්ථානය එය සැබවුණෙහි යම් අයුරින් තිබේද යන්න හඳුනාගෙන නොතිබූ බැවිනි. ඔහු ශුද්ධස්ථානය ලෙස තේරුම්ගෙන සිටියේ පෘථිවියයි. සහෝදර වයිට් හඳුනාගත්තේ, යේසුස් එළිදරව් පොතෙහි නිරූපිත අනාවැකි ඉදිරිපත් කළ විට, ක්‍රිස්තුස් තම ස්වර්ගීය මහ පූජක සේවය සමඟ සම්බන්ධව එය කරමින් සිටි බවය.

යොහාන් හැරී ක්‍රිස්තුන්වහන්සේ දකින කල, උන්වහන්සේ පූජක වස්ත්‍රධාරීව දීපස්තම්භයන් අතර ගමන් කරමින් සිටින; එම දීපස්තම්භ ශුද්ධ ස්ථානයෙහි පිහිටා තිබෙන බැවින්, එය උන්වහන්සේගේ ආරෝහණයෙන් පසු වූ, එහෙත් 1844 දී අනිශුද්ධ ස්ථානයට පිවිසීමට පෙර වූ ඉතිහාස කාලයට අයත්ය. මිලර්ට මෙම යථාර්ථයේ වැදගත්කම අවබෝධ කරගැනීමට නොහැකි විය. ටින්ඩේල්ටත්, ලූතර්ටත්, ජෝන් වයික්ලිෆ්ටත්, නැතහොත් ආරම්භක ප්‍රතිසංස්කරණවාදීන්ගෙන් කිසිවෙකුටත් එය නොහැකි වන්නට ඇත. සත්‍යය ප්‍රගතිශීලීය; එය පූර්ණ දවස දක්වා වඩාත් දීප්තිමත්ව, තව තවත් දීප්තිමත්ව බැබළෙයි.

"රොබ් න් සන් සහ රොජර් වි ලි යම් ස් වි සි න් ඉතා උන් කෘෂ් ට ලෙස ප්‍ර වර් ධ ලද මහත් මූ ලධර් මය වන, සත්‍ය ය ප්‍ර ගති ශී ලී බවත් , දෙවි යන් වහන් සේ ගේ වචනයෙන් බැබළී ය හැකි සි යලු ආලෝකය පි ළි ගැනී මට ක්‍රි ස් නි යානී න් සූ සි ටි ය යු තු බවත් යන අදහස, ඔවු න් ගේ වංශජයන් වි සි න් නොසලකා හරි න් අමෙරි කාවේ ප්‍ර ාතෙස් තන් න සභාද,—එමෙන් ම යු රෝපයේ ඒවාද,—ප්‍ර නි සංස් කරණයේ ආශී ර් වාද ලබන් නට ඉතා වරප්‍ර සාද ලැබූ වද, ප්‍ර නි සංස් කරණයේ මාර් ගයේ ඉදි රි යට යාමට අසමත් වූ හ. අලු ත් සත්‍ය ය ප්‍ර න් කි ර් මටත් , දි ගු කලක් ආදරයෙන් රූ කගන් වැරදි හෙළි දරව් කි ර් මටත් , න වි ශ් වාසවන් තමනු ෂ්‍ය යන් කි හි පදෙනෙක් නැඟී සි ටි යද, බහු තරය, ක්‍රි ස් තු ස් වහන් සේ ගේ දවස් වල යු දෙවි වන් මෙන් ද, ලූ තර් ගේ කාලයේ මෙන් ද, තම පි යවරු න් වි ශ් වාස කළ පරි දි ම වි ශ් වාස කි ර් මටත් , ඔවු න් ජි පරි දි ම ජී වන් වි මටත් සැහී මකට පත් වූ හ. එබැව් න් ආගම නැවත වරක් බාහි ආකාරධර් මවාදයකට පි රි හී ගි යේ ය; සහ සභාව දෙවි යන් වහන් සේ ගේ වචනයේ ආලෝකයේ දි ගටම ගමන් කරති බු ණේ නම් අන් හැර දමනු ලැබී ය යු තු වති සහ අන් ධර්ෂාආරාම, රඳවාගෙන ආදරයෙන් පෝෂණය කරන ලදී . මෙසේ

ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් ප්‍රේරණය කරන ලද ආත්මයක් මෙයින් මිය ගියේ ය; ඉන් කාලයේ රෝමානු සභාවට නිවැරදි තරම් ම ප්‍රතිසංස්කරණයේ අවශ්‍ය නාවයක් ප්‍රායෝගිකව තත්ත්ව සභාවලදී බෙනෙඩික්ට් ආසන්න වන තුරු ලෝකවාදයන් ආත්මික මත් දගාමීත්වයන් එලෙසම නිවැරදි බුද්ධිමත් ; මනුෂ්‍ය මනසින් උසමාන ගෞරවයක් ද, දෙවියන් වහන්සේගේ වචනයේ ඉගැන්වීම් වෙනුවට මනුෂ්‍ය ආදේශකීර්මද නිවැරදි බුද්ධිමත් .” The Great Controversy, 297.

ඉතිහාසය පුරා සත්‍යයක් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන්නේ යන සත්‍යය හඳුනා නොගන්නේ නම්, මේ අවසාන පරම්පරාවේ කිසියම් නව ආලෝකයක වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම සැලකිල්ලට අසම්මත විය හැක. එක් පුද්ගලයෙකු “සත්‍යයේ” එම ක්‍රමානුකූල ස්වභාවය අවබෝධ කරගැනීම නැවැත්වූ විට, ඔහු ස්වයංක්‍රීයව සම්ප්‍රදායන්, චාරිත්‍ර හා පනිත මනුෂ්‍ය මගපෙන්වීම් මත රඳා සිටීමට පටන් ගනියි.

මිලර් භාවිත කළ ක්‍රමවේදය, ප්‍රේරිතයන් සමඟ ආරම්භ වූ බයිබලීය සත්‍යයේ වර්ධනය පිළිබඳ සාක්ෂියක් ඉදිරිපත් කරන සම්පූර්ණ අනාගතවාණි රේඛාව පුරා දිවෙන මාර්ගසලකුණකි. එහෙත්, මිලර් විසින් නිරූපිත මාර්ගසලකුණ තුළ, අවසානයේ ඊට අනුසමාන ප්‍රතිරූපයක් අවශ්‍ය කරන ආරම්භයක් අපට සොයාගත හැක. බොහෝදෙනා කිසිදා මේ යථාර්ථයන් අවබෝධ කර නොගනිති, නමුත් සාතන් එසේ නොවේ.

සතන්, ස්වර්ගයේ ඔහුගේ කැරැල්ල ආරම්භ වූ කාලයේ සිටම, සත්‍යයන් එහි වර්ධනයන් ප්‍රතිරෝධ කළේය. ඉතිහාසයේ එම මොහොතට එය ළඟා වූ විට, එනම් ප්‍රතිසංස්කරණවාදීන් බයිබලය අධ්‍යයනය කළ යුතු ආකාරය පැහැදිලිව අවබෝධ කරගැනීමට ආරම්භ කළ විට, සතන් සැමවිටම කරන දේම කළේය; ඔහු ව්‍යාජ අනුරූප හඳුන්වා දුන්නේය. සත්‍යය වංචාකාරී ලෙස අනුරූප කර දැක්වීමෙහි ඔහුගේ ක්‍රියාවට අදාළ ඓතිහාසික සාක්ෂි මෙසේ හඳුනා දෙයි: රිබේරා සහ ලයිස් දේ අල්කාසාර් වැනි ජෙසුයිට්වරු ඔවුන්ගේ ව්‍යාජකරණ ක්‍රමවේදය විශේෂයෙන්ම එළිදරව් පොතට එරෙහිව යොමු කළහ. “ප්‍රීටරිසම්” යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන එම දූෂිත ක්‍රමවේදය, එම ව්‍යාජ ක්‍රමවේදයේ ප්‍රධාන නියෝජිතයන් දෙදෙනෙකු සමඟ දෙවන හා තුන්වන සියවස්වලදී ආරම්භ විය. ඔවුන්ගෙන් එක්කෙනෙක් වූයේ කාසරියායේ යූසිබියස් (260–339) ය; අනෙකා වූයේ පෙට්‍රාවුහි වික්ටෝරියස් (ආසන්න වශයෙන් 304 දී මියගියේය) ය. මෙම මුල් ඓතිහාසික පුද්ගලයන් දෙදෙනාම, එළිදරව් පොත රෝම අධිරාජ්‍යයේ සමයේදී, කුප්‍රකට අධිරාජ්‍යවරයෙකු වූ නිරෝ වැනි ඓතිහාසික චරිතයන්ගේ කාලය තුළ සම්පූර්ණ විය යන යෝජනාව ඉදිරිපත් කරන එම ක්‍රමවේදය ප්‍රවර්ධනය කළහ.

දහනවවන සියවසේ දී එක් සත් රාජධානියක් ජෝන් ඩාර් බි (1800–1882) අප විසින් හඳුනාගත් ස්කොෆිල්ඩ් රෙෆරන්ස් බයිබලය නම් ට්‍රැන්ස්ලේෂන් අශ්ව බයිබලයේ සටහන් වලටද ඇතුළත් කරන ලද නවත් එක් සාහිත්‍ය ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දුන්වා “පෙට්‍රාවුහි වික්ටෝරියස්” යනු ඉතිහාසයන් මනුෂ්‍ය වර්ගයා සමඟ දෙවියන් වහන්සේ අත්තරක් ක්‍රියාත්මක වෙනස් වෙනස් කාලපරිච්ඡේදවලට, හෝ ‘ඩිස්පෙන්සේෂන්’ දමන තත්ත්වයකි; එම එක් එක් කාලපරිච්ඡේදය තුළ දෙවියන් වහන්සේ නව වෙනස් ආකාරවලින් පරිපාලනය කරන බව එය උගන්වයි. මෙය මම මේ අවස්ථාවේ සඳහන් කරන්නේ, ඊට යුග වර්ෂ ෧෦෦෦ කාලය පාරයට හඳුන්වා දෙන ලද අසත්‍ය නා

අතර් න් එකක් මෙය වන බව නි ; එය හඳු න් වාදු න් නේ ඩාර් බි නම සානනි ක
ප්‍ර වාරය කළ ඒම ප්‍ර දේ ශයෙන් ම නැඟී ආ හඬවල් වි සි නි . ෆ යු වර් ෆෝ ඇමරි කාට
එරෙහි ව ප්‍ර හාර එල් ල කළ ඩාර් බි ගේ අදහස් සමඟ, එසේ කි යන නු තන "වෝක් "
ව්‍යාපාරයේ දර් ශනයද එක් ව නි බි ණ ; එය ප්‍ර ශවි ජ් ලවය නි යෝජනය කළ එම
අරාජි කන් වයද සොදොම් හා ගොමොරාව නි යෝජනය කළ එම අසංයම් තත් වයද
ප්‍ර වර් ධනය කරයි .

අද නූතන ඇඩ්වෙන්ටිස්වාදයේ දේවශාස්ත්‍රඥයෝ, බයිබලයන් අනාවැකි ආත්මයන්
දෙකම දුර්වල කර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සඳහා තමන් යොදාගන්නා බයිබල්
අර්ථකථනයේ ද්විත්ව පද්ධතියක් මත පදනම්ව, බයිබලයේ සත්‍යයන් විච්ඡේදනය
කරන ක්‍රමයක් භාවිතා කරති. ඔවුහු මනුෂ්‍යයන් බයිබල් භාෂාවන්හි විශේෂඥයන්
ලෙස හෝ බයිබල් ඉතිහාසයේ විශේෂඥයන් ලෙස හඳුනාගනිති. ඒ අනුව, අද
ඇඩ්වෙන්ටිස්වාදයේ දේවශාස්ත්‍රඥයෝ, ලාඔදිකීය ඇඩ්වෙන්ටිස්වාදයේ සිත් පාලනය
කරන්නේ, දෙවියන්වහන්සේගේ වචනය වැටුණු මනුෂ්‍යයෙකුගේ ඉතිහාස පිළිබඳ
අවබෝධය මත හෝ වැටුණු මනුෂ්‍යයෙකුගේ භාෂා පිළිබඳ අවබෝධය මත
අර්ථකථනය කිරීමෙන්ය. ඔබ දැන් කියවමින් සිටින පණිවිඩයට ප්‍රහාර කිරීමට
බොහෝ විට භාවිතා කර ඇති මෙම නූතන දෝෂාභාස ප්‍රකාශනයන්, අප ප්‍රංශ
විජ්‍යවයේ සංකේතවාදය සලකා බලන විට, මෙම ලිපිවල තවදුරටත් විමර්ශනය කරනු
ලැබේ. සානන් ජීවමානය; ඔහුගේ කාලය කෙටි බව ඔහු දනී. මිලර්ගේ නීතිවල අවසාන
නියමය, එනම් දාහතරවන නියමය, පහත සඳහන් ඡේදයෙන් අවසන් වෙයි.

"අපගේ පාසල්වල උගන්වනු ලබන දේවශාස්ත්‍රය සැමවිටම යම් පංචවාදී ආගමික
විශ්වාසප්‍රකාශයක පදනම මත ස්ථාපිත කර තිබේ. නිෂ් මනසක් ගෙන එවන්
ආකාරයකින් එහි මුද්‍රණය කිරීම යම් ප්‍රමාණයකට සුදුසු විය හැකි නමුත්, එය
සැමවිටම ආගමික අන්ධෝද්ධනභාවයකින් අවසන් වනු ඇත. නිදහස් මනසක්
කිසිදා අනෙකැත්ගේ අදහස්වලින් සැහීමකට පත් නොවනු ඇත. යෙෂුවනයන්ට
දේවශාස්ත්‍රය උගන්වන ගුරුවරයෙකු වූයේ නම්, මම පළමුව ඔවුන්ගේ හැකියාවන්
මනසත් දැනගනිමි. ඒවා යහපත් නම්, මම ඔවුන්ව ස්වයංවම බයිබලය අධ්‍යයනය
කිරීමට සලස්වා, ලෝකයට යහපත කිරීමට නිදහස්ව ඔවුන් පිටත්කර හරිමි. නමුත්
ඔවුන්ට මනසක් නොතිබුණේ නම්, මම ඔවුන් මත අනෙකෙකුගේ මනස මුද්‍රණය
කර, ඔවුන්ගේ නළල මත 'ආගමික අන්ධෝද්ධනය' යයි ලියා, දාසයන් ලෙස ඔවුන්
පිටත්කර හරිමි!" විලියම් මිලර්, Miller's Works, වෙළුම 1, 24.

යොහන් එළිදරව්කරුවා ජීවත්ව සිටි කාලයට අනුගමනය කළ අවධියේද, ආගමික
ප්‍රතිසංස්කරණ යුගයේ දිනවලද, සත්‍ය බයිබලීය විග්‍රහය අවුල්කර විනාශ කිරීම සඳහා
සානන් ක්‍රියාශීලීව ව්‍යාප් භාවිතා-ක්‍රම නිර්මාණය කරමින් සිටියේය. මෙම ඓතිහාසික
කරුණු තුළ සමහර විට නොදැක්කෙන්, ඒ සියලු සානන්ගෙන් උපන් ක්‍රමවේද
සියල්ලම සෘජුවම ඉලක්ක කර තිබුණේ එළිදරව් පොත හැර වෙන කිසිම පොතක්
නොවන බවය. සානන්ගෙන් උපන් ව්‍යාකූලත්වය ප්‍රචාරය කළ ඒ එක් එක්
ප්‍රවර්ධකයාගේ විෂයය වූයේ එයමය. එළිදරව් පොත සැමවිටම සානන්ගේ ඉලක්කය වී
තිබේ. ඔහු යුද්ධ කළ යුත්තේ එළිදරව් පොතට එරෙහිව බව සානන් දනී. අපි මෙම
සත්‍යය හඳුනාගන්නා විට, තවත් වැදගත් සත්‍යයක් විසින් අදුරු කරනු ලැබ ඇති,
දෘශ්‍යමාන නොවන තවත් යථාර්ථයක්ද එවිට හඳුනාගත හැකි වේ.

යේ සු වි වරු න් ගේ ව්‍යාප්ත මවේ දය රෝම සභාවේ පාප් වහන් සේ බයි බල් අන් නි ක්‍රිස්තු ස්තූතියේ බව පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් ඇති වී ම වැළැක් වී මට පැහැදිලි එකක් විය. සෑම ප්‍රයත්නයක් තාත්ත්වයෙන් ප්‍රතිසංස්කරණයක් ම මෙම සත්‍යය හඳුනාගෙන එය නිශ්චිතව තව පෙන්වා දීමට පැමිණියේ ය. එබැවින්, අතින් තයේ දී ලද විස්තරයේ අල් කාසාර් වැනි මිනිසුන් ගේ නිවැරදි ඉතිහාසය වචනයෙන් පැහැදිලි කරන මගින් ප්‍රසිද්ධියේ ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ විට, රිබෙරා සහ ලු විස්තරයේ අල් මිනිසුන් ගේ එම ඉතිහාසය භාවිත කරනු ලැබූ වේ "පාපයේ මනුෂ්‍යයා" පිළිබඳ අවබෝධයක් වැළැක් වී මට කළ සාකච්ඡා ගේ උත්සාහයන් ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ අවමාන මෙම සාකච්ඡා යනු මවේ දහනු නිවැරදි මේ අරමුණ හෙළි දරවී කරන ලිඛිත හෝ වාසාක්ෂි, ඒවායන් සිමාව දක්වා නිවැරදි ය; නමුත් සාකච්ඡා උත්සාහ කළේ අන්තර් රෝම පාප් වහන් සේ බව හඳුනා දෙන බයි බල් යසාක්ෂි පමණක් නොව, ඊට වඩා බොහෝ දේ වසන් කිරීමට ය.

එළිදරව් පොත තුළ, අංකය හය, හය, හය වන මනුෂ්‍යයාගේ විෂයයට බාහිරව පවතින, බයිබල් අර්ථකථනයේ මෙම බොරු පද්ධති විසින් උපදවා ඇති අවුල් සහගතභාවයෙන් ආවරණය කර තබන ලද සත්‍යයන් ඇත. එම සත්‍යයන්ගෙන් එකක් නම්, සභා හත ඔවුන්ගේ පූර්ණතම වර්ධනය තුළ අවබෝධ කරගන්නා විට නිරූපිත වන සත්‍යය නියත වශයෙන්මය. සභා හත තුළ 2001 සැප්තැම්බර් 11 දින ආරම්භ වී ඉරිදා නීති අර්බුදයෙන් අවසන් වන ඉතිහාසය පිළිබඳව සෘජුවම කථා කරන සත්‍යයන් පිහිටා ඇත. මෙම ආලෝකය වළලු ලද්දක් ලෙස නබාගැනීමට සාකච්ඡා උත්සාහ කරමින් සිටියේය; එමෙන්ම එළිදරව් පොත තුළ පිහිටි සත්‍යයේ මෑණක් කිහිපයක් අදුරු කර දැමීමට, රෝමයේ පාප්වරුන් ක්‍රිස්තු විරෝධයා ලෙස හඳුනාගැනීම පමණක් නොව, සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදයන් ඔහු සොයාගත්තේය.

"පාපයේ මනුෂ්‍යයා" 538 දී ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට පෙර, යුසෙබියස් සහ වික්ටෝරිනස් වැනි මනුෂ්‍යයෝ පෘතුගීසි බලයේ උද්භවය අදුරු කිරීමට උත්සාහ කරමින් එළිදරව් පොතට ප්‍රහාර එල්ල කළහ. ඉන් අනතුරුව ඉතිහාසයේ, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ නියානිරාට දුන් තමන්ගේ පොරොන්දුව සම්පූර්ණ කර, ප්‍රතිසංස්කරණයේ උදාසන තාරකාව (වික්ටෝරි) ප්‍රකාශයට පත් කළ සේක; එයින් පසු සාකච්ඡා තම සාමාන්‍ය ක්‍රියාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත් එය ඉදිරියට ගෙන යාමටත් ප්‍රමුඛ ඓතිහාසික පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු මතු කළේය. එළිදරව් පොතේ රහස්‍ය මුද්‍රාවෙන් මුද්‍රා හැරෙන විට—පරීක්ෂණ කාලය අවසන් වීමට මෙක් පෙර—එහි උච්චතම අවස්ථාවට ළඟා වන සත්‍යයේ වර්ධනය පිළිබඳ දිගුකාලීන යුද්ධය, මිලර් කිසිදා හඳුනා නොගත් සභා හතෙන් ලැබෙන ආලෝකයද ඇතුළත් කරයි; සහෝදර් වයිට්ද එය හඳුනා නොගන්නාය. එහෙත්, නව ආලෝකය කිසිදා පැරණි ආලෝකයට විරුද්ධ නොවන බැවින්, මිලර්ද අනාවැකියේ ආත්මයද එම නව ආලෝකය අනුමත කරන බව පහසුවෙන් පෙන්වා දිය හැක.

"අප සත්‍යය අල් ලාගෙන සිටින බව යථාර්ථයකි; එමෙන්ම කම්පා කළ නොහැකි ස්ථාවරයන්ට අප දැඩි අඛණ්ඩ භාවයෙන් ඇලී සිටිය යුතු ය. එහෙත් දෙවියන් වහන්සේ එවනු ලබන කිසියම් නව ආලෝකයක් පිළිබඳ සැකයෙන් බලමින්, අප මෙතෙක් ලැබී ඇති දෑ අප ස්ථිරව පිහිටා සිටින දෑ පැරණි සත්‍යයට වඩා නව ආලෝකයක් අපට අවශ්‍ය බව අපට නොපෙන්වයි" යයි නොකී යුතු ය. අප මෙවැනි ස්ථාවරයක සිටින නොකී කල්, සැබෑ සාක්ෂි කරුන් ගේ සාක්ෂි ය අපගේ අවස්ථාවට

එහි තරවටු ව යොදයි : 'තවද නු ඔපු ක් බි තයෙකු ත් , අවාසනාවන් තයෙකු ත් , දි ළි ත් දෙකු ත් , අන් ධයෙකු ත් , නග් නවු වෙකු ත් බවනොදනි හි ය.' තමු ත් බවත් , සම් පත් වැඩි වී ඇති බවත් , කි සි වක් අවශ්‍ය නොවන බවත් සි තන දෙවි යන් වහන් සේ ඉදි රි යේ තම සැබැතත් ත් වය ගැන අන් ධනාවයක තත් ත් සි ටි ති ; එය ඔවු හු නොදනි ති ." Review and Herald, August 7, 1894.

නව ආලෝකය සඳහා ප්‍රධාන පරීක්ෂාව නම්, එය ස්ථාපිත සත්‍යයට විරුද්ධ වේද යන්නත්, එය මූලික සත්‍යයන් තහවුරු කරමින් උසුලන්නේද යන්නත් වේ.

"සත්‍යය කුමක්දැයි දෙවියන්වහන්සේගේ බලය සාක්ෂි දරන කල, එම සත්‍යය සදාකාලයටම සත්‍යය ලෙස ස්ථිරව සිටිය යුතුය. දෙවියන්වහන්සේ දී ඇති ආලෝකයට විරුද්ධ වන පසුකාලීන අනුමාන කිසිවක් පිළිගත යුතු නොවේ. මනුෂ්‍යයෝ ශුද්ධ ලියවිල්ල පිළිබඳ, තමන්ට සත්‍යය වූ නමුත් සත්‍යය නොවන අර්ථකථන සමඟ නැගිට එන්නෝය. මේ කාලය සඳහා වූ සත්‍යය, අපගේ ඇදහිල්ලට පදනමක් ලෙස දෙවියන්වහන්සේ අපට දී ඇත. සත්‍යය කුමක්දැයි අපට උගන්වා ඇත්තේ උන්වහන්සේමය. උන්වහන්සේගේ ශුද්ධාත්මයාණන්ගේ ප්‍රකාශනය යටතේ දෙවියන්වහන්සේ දී ඇති ආලෝකයට විරුද්ධ වන නව ආලෝකය සමඟ එක් කෙතෙක් නැගිට එන අතර, තවත් කෙතෙක් ද එසේම නැගිට එන්නේය." Selected Messages, book 1, 162.

යොහන් එහි අත්තර්ගත වූ පණිවිඩ සටහන් කළ කාලයේ සිටම සානන්ගේ ප්‍රභාරයේ ඉලක්කය වී ඇත්තේ එළිදරව් පොතය. යේසුස් මෙසේ පැවසුවේය:

එහෙත් ඔබගේ ඇස් ආශීර්වාදලත්ය, මන්ද ඒවා දක්නේය; ඔබගේ කන් ද ආශීර්වාදලත්ය, මන්ද ඒවා අසනේය. මක්නිසාද, සැබවින්ම මම ඔබට කියමි, ඔබ දකින ඒ දේවල් දැකීමට බොහෝ අනාගතවක්තෘවරුන් හා ධර්මිෂ්ඨයන් ආශාවෙන් බලා සිටියද ඒවා දැක නොමැත; ඔබ අසන ඒ දේවල් අසීමට ද ඔවුන් ආශාවෙන් සිටියද ඒවා අසා නොමැත. මතෙව් 13:16, 17.

දැකීම හා ඇසීම සමඟ බැඳී ඇති ආශීර්වාදය නම් යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ එළිදරව්වෙහි පණිවිඩය තේරුම් ගැනීමේ ආශීර්වාදයයි. "අවසාන දවස්වල" එම පණිවිඩය දකින හා අසන අය නියෝජනය කළ යොහන්, ගාබ්‍රියෙල් දූතයාට නමස්කාර කිරීමට බිම වැටුණේය; එවිට ඔහු එසේ නොකරන ලෙස ගාබ්‍රියෙල් දූතයා වහාම යොහන්ට දැනුම් දුන්නේය.

මම යොහන් මේ දේවල් දුටිමි, ඇසුමි. මම ඇසුන් දුටුන් පසු, මේ දේවල් මට පෙන්වූ දූතයාගේ පාදයන් ඉදිරියෙහි නමස්කාර කිරීමට වැටී ගියෙමි. එවිට ඔහු මට කීවේ, "එසේ නොකරන්න; මක්නිසාද මම ඔබගේ සහකාර සේවකයෙකි, ඔබගේ සහෝදරයන් වන අනාගතවක්තෘවරුන්ගේද, මේ පොතේ වචන රක්ෂා කරන අයගේද සහකාර සේවකයෙමි. දෙවියන්වහන්සේට නමස්කාර කරන්න." එළිදරව් 22:8, 9.

ගාබ්‍රියෙල් සහ යොහන් යන දෙදෙනාම මැවූ ස්වභාවයන් වන අතර, ඔවුන් නමස්කාර කළ යුත්තේ මැවුම්කරුට පමණි. දූතයන් ද ඇතුළුව බොහෝ අනාගතවක්තෘවරුන් හා ධර්මිෂ්ඨ මනුෂ්‍යයන්, ලෝකයේ අවසානයේ නැවත ප්‍රකාශ කරනු ලබන මධ්‍යරාත්‍රියේ හඬේ පණිවිඩය "දැකීමට" හා "ඇසීමට" ආශා කර තිබේ.

“ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ මෙසේ පැවසූ සේ ක: ‘ඔබගේ ඇස් දකින්නැවිත් ඒවා ආශීර්වාදලත් ය; ඔබගේ කන් අසන්නැවිත් ඒවාද ආශීර්වාදලත් ය. මක් නිසා ඔබට සැබවින් ම කියමි, ඔබ දකින දේ වල් දැකී මට බොහෝ අනාගතවක්තෘවරු හා ධර්ම ශ්‍රී ලාංකිකයන් ආශා කළත් ඒවා නොදැක, ඔබ අසන දේ වල් අසී මටද ආශා කළත් ඒවා නොඇසූ හ’ [මතෙව් 13:16, 17]. 1843 හා 1844 දී දර්ශනය වූ දේ වල් දුටු ඇස් ආශීර්වාදලත් ය.”

“පණ්ඩුඛය දෙන ලදී. තවද එම පණ්ඩුඛය නැවත ප්‍රකාශ කිරීමේදී කිසි ප්‍රමාදයක් නොවිය යුතුය; මක්නිසාද කාලයන්ගේ ලකුණු ඉටුවෙමින් පවතී; අවසන් කිරීමේ කාර්යය සිදු කළ යුතුය. කෙටි කාලයකින් මහත් කාර්යයක් සිදු කරනු ලැබේ. දෙවියන්වහන්සේගේ නියමයෙන් ඉක්මනින් පණ්ඩුඛයක් දෙනු ලබන අතර, එය මහත් හඬකැඳවීමක් බවට වර්ධනය වනු ඇත. එවිට දානියෙල් තම කොටසෙහි සිට, තම සාක්ෂිය දෙනු ඇත.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

ධර්මිෂ්ඨ මිනිසුන් වූ (යොහාන්) සහ ඔවුන්ගේ සමසේවකයන් වූ (දේවදූතයන්) දැකීමට ආශා කළේ, දෙවියන්වහන්සේගේ මානවත්වය භූමිය ආලෝකමත් වන කාලයේ ඇඬුවෙන් පීඩාවාදයේ අවසානයේ මධ්‍යරාජ්‍ය හඬේ අවසාන සම්පූර්ණ වීමය. අග වැස්සේ එම අවසාන බල ප්‍රකාශනය ගෙන එනු ලබන්නේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ එළිදරව්ව මුද්‍රා විවෘත කිරීම මගිනි.

ඔබ වෙත පැමිණෙන්නට තිබූ ඒ කරුණාව පිළිබඳව අනාවැකි පැවසූ අනාගතවක්තෘවරු ඒ ගැළවීම ගැන විමසා, ඉතා උනන්දුවෙන් සොයා බැලූහ. ඔවුන් තුළ තිබූ ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ආත්මයාණන් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ දුක්විඳීම සහ ඊට අනතුරුව පැමිණෙන මහිමය පෙරදැක්වීමෙන් සාක්ෂි දුන් කල, එය කුමන කාලයද, නැතහොත් කුමන ආකාරයේ කාලයක්ද යන්න ඔවුහු සොයා බැලූහ. තමන්ට නොව, අපටම ඒ දේවල් සේවය කළ බව ඔවුන්ට හෙළි කරනු ලැබීය; ඒ දේවල් දැන් ඔබ වෙත ශුභාරංචිය ප්‍රකාශ කළාවූ, ස්වර්ගයෙන් එවා ඇති ශුද්ධාත්මයාණන්ගේ බලයෙන් ඔබට ශුභාරංචිය ප්‍රකාශ කළ අය විසින් ඔබට දන්වා ඇත; ඒ දේවල් දෙස බැලීමට දේවදූතයෝ පවා ආශා කරති. එබැවින් ඔබගේ සිතේ කටිබැඳගෙන, සන්සුන්ව සිටිමින්, යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ප්‍රකාශවීමේදී ඔබ වෙත ගෙන එනු ලබන කරුණාව කෙරෙහි අවසානය දක්වා පූර්ණ බලාපොරොත්තුව තබන්න. 1 පේතෘස් 1:10-13.

අවසාන මධ්‍යරාත්‍රි හඬේ පූර්ණ ඉටුවීමේදී දෙවියන්වහන්සේගේ “කරුණාව,” එනම් උන්වහන්සේගේ බලය, වැහිරෙන කාලයේ ජීවත්වීමට අනාගතවක්තෘවරුන්, ධර්මිෂ්ඨ මනුෂ්‍යයන් හා දූතයෝ ආශා කර තිබුණෝය. දෙවියන්වහන්සේගේ සෘජුනිෂ්චිත බලය වන එම “කරුණාව” මනුෂ්‍යයන් වෙත ගෙන එනු ලබන්නේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ එළිදරව්ව මුද්‍රා විවෘත කරනු ලබන විටය. දෙවියන්වහන්සේගේ සෘජුනිෂ්චිත බලය උන්වහන්සේගේ ජනතාව වෙත පවත්වන මාර්ගය එළිදරව් පොතෙහි මුද්‍රා විවෘත කරන ලද පණ්ඩුඛය මගින් ඉටු වන බව සානන් දනී; එබැවින් එළිදරව් පොත තුළ අඩංගු වූ ආලෝකය අවුල් කිරීමටත්, මර්දනය කිරීමටත්, වසා සැඟවීමටත් ඔහුගේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ප්‍රයත්නය වී ඇත. එම ආලෝකය පවිකාර මනුෂ්‍යයා හඳුනාගැනීම පමණක් නොවේ; මක්නිසාද යත්, එම සත්‍යය සියලු ප්‍රොටෙස්තන්ත ප්‍රතිසංස්කාරකයන් විසින් ගතවර්ෂ ගණනකට පෙර සම්පූර්ණයෙන් ලේඛනගත කර තිබුණි.

ස්වාමීන්වහන්සේගේ දවසේදී මම ආත්මයෙන් සිටියෙමි; එවිට තුරහක් මෙන් වූ මහත් හඬක් මා පසුපසින් ඇසුණේය, මෙසේ කියමිනි: “මම ආල්ෆා ද ඔමේගා ද වෙමි, පළමුවන්නා ද අන්තිමයා ද වෙමි; නුඹ දකිනා දේ පොතක ලියා ආසියාවේ ඇති සභා හතට යවන්න; එපෙසුස්ට ද ස්මර්ණාවට ද පෙර්ගමොස්ට ද නියානිරාවට ද සාර්දිස්ට ද ෆිලදෙල්ෆියාවට ද ලාඔදිකියාවට ද යවන්න.” එවිට මා සමඟ කථා කළ හඬ දැකගැනීමට මම හැරුණෙමි. මම හැරුණු කල රන් පහන් රැක් හතක් දුටුවෙමි; ඒ පහන් රැක් හත අතරේ මනුෂ්‍ය පුත්‍රයාට සමාන කෙනෙකු දුටුවෙමි, පාද දක්වා වැටෙන වස්ත්‍රයකින් සැරසී, වක්ෂස්පලය වටා රන් පටියකින් බැඳ සිටින්නෙකු ලෙසය. ඔහුගේ හිසත් ඔහුගේ කෙස්ත්, හිම මෙන් සුදු, බැටළු ලොම් මෙන් සුදුය; ඔහුගේ ඇස් ගිනි ජීවාලාවක් මෙන්ය; ඔහුගේ පාද උදුනක දවා පිරිසිදු කළ පින්තල මෙන්ය; ඔහුගේ හඬ බොහෝ ජලධාරාවන්ගේ ශබ්දය මෙන්ය. ඔහුගේ දකුණු අතෙහි තාරකා හතක් තිබුණේය; ඔහුගේ මුඛයෙන් තියුණු දෙමුවහත් කඩුවක් නික්මුණේය; ඔහුගේ මුහුණ තම බලයෙන් බබළන සූර්යයා මෙන් විය. මම ඔහු දුටු කල මළෙකු මෙන් ඔහුගේ පාමුල වැටුණෙමි. එවිට ඔහු තම දකුණු අත මා මත තබා මට මෙසේ කීවේය: “බිය නොවන්න; මම පළමුවන්නා ද අන්තිමයා ද වෙමි. ජීවමානයා මම වෙමි; මම මළෙමි; මෙන්න, සදාකාලයට මම ජීවමානයව සිටිමි, ආමෙන්; නිරයේද මරණයේද යතුරු මා අතේ ඇත. එබැවින් නුඹ දැක ඇති දේවල් ද, දැන් පවතින දේවල් ද, ඉදිරියේදී සිදුවන්නට තිබෙන දේවල් ද ලියන්න.” එළිදරව් 1:10-19.

අද්වෙන්තිවාදය “ඉතිහාසවාදී” ක්‍රමවේදය පවත්වාගෙන ගිය කාලයේදී, එළිදරව් පොතේ දෙවන හා තෙවන පරිච්ඡේදවල සඳහන් සියලු සභා අවසාන සභාව තුළ නැවත ප්‍රකාශ වන බව ඔවුහු හඳුනාගෙන සිටියහ. අවාසනාවකට මෙන්, දහනවවන ශතවර්ෂයේ අවසානය වන විටත්, “අනාගතවාක්‍යයේ මහත් සත්‍යයන්ගේ භාරකරුවන්” ලෙස තම වගකීමේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වූ එම ශුද්ධ ක්‍රමවේදයන්, එහි ආරක්ෂාවත්, එය ක්‍රියාවට නැංවීමත් පිළිබඳව අද්වෙන්තිවාදයේ ඇස් සාතන් විසින් දැනටමත් වසා දමමින් සිටියේය. අද්වෙන්තිවාදය තුළ එම ක්‍රමවේදය පසෙක තබා දමනු ලැබුවද, එම ශුද්ධ ක්‍රමවේදය අදාළ කළ අය තවමත් සිටියහ. ලාඔදිකියාවේ ඉතිහාසයට සියලු සභා අදාළ කිරීම අනාගතවාක්‍යයේ වලංගු අදාළ කිරීමක් බව පෙන්වන සාක්ෂියක් ලෙස අපි Story of the Seer of Patmos නම් පොත භාවිත කරමු. පහත සඳහන් වන්නේ, මා යොමු කරන්නේ කවර කරුණකටද යන්න පැහැදිලි කරන ලෙස එම පොතෙන් උපුටාගත් කොටස්ය.

“ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ දෙවන පැමිණීමට පෙර අවසාන සභාවේ එපේසය, ස්මර්ණා, සහ පෙර්ගමොස්ගේ අත්දැකීම නැවත සිදුවනු ඇති පරිදි, නියානිරාගේ ඉතිහාසයද අවසාන පරම්පරාවේ එයට අනුරූප වූ ස්වරූපයක් ලබන බව මනක තබාගත යුතුය.” Stephen N. Haskell, Story of the Seer of Patmos, 69.

පළමු සභා හතරේ අත්දැකීම නැවත සිදුවන බව, එසේ නොවහොත් ඔහු පවසන ලෙස, “අවසාන පරම්පරාව තුළ එයට සමාන අනුරූපයක් ලැබෙනු ඇත” යන්න හැස්කල් නිවැරදි ලෙස පෙන්වා දෙයි.

“ඔහු එම පරි ක්ෂණය යෙදූ වේ ය; එහෙත් සි යල් ලම ලෝකය තම ගැළවූ මි කරු පි ලි ගත යුතු කාලය ලෙස 1843 වර්ෂය දෙසට ඉදිරි යෙන් දක් වමි න් නි බු ණ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පළමු ආගමනයේ දී ජනතාවගේ තත් වය දැන් නැවත

පූ තරාවර් තනය වී ය." Stephen N. Haskell, Story of the Seer of Patmos, 75.

හස්කල් කතා කළේ, විලියම් මිලර් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ දෙවන පැමිණීම 1843 වර්ෂය ලෙස හඳුනාගැනීම පිළිබඳවය; තවද පළමු පැමිණීමේ තත්ත්වයන් මිලර්ට්ට්ටර්න්ගේ කාලයේ නැවතත් පුනරාවර්තනය වූ බව ඔහු සනාථ කරයි. හස්කල් නිවැරදි වූ අතර, මිලර්ම යොහන් බප්තිස්තයා විසින් නිරූපිත වූ බව සහෝදර් වයිට් තහවුරු කරයි.

"යොහන් බප්තිස්තයා යේසුස්ගේ පළමු පැමිණීම ප්‍රකාශ කරමින් උන්වහන්සේගේ පැමිණීම සඳහා මාර්ගය සූදානම් කළාක් මෙන්, විලියම් මිලර් සහ ඔහු සමඟ එක්වූවෝ ද දෙවියන්වහන්සේගේ පුත්‍රයාගේ දෙවන පැමිණීම ප්‍රකාශ කළෝය." Early Writings, 229.

හාස්කල් තවද පර්ගමෝස්ගේ ඉතිහාස කාලය තුළදී, (ක්‍රිස්තියානි ධර්මය පිළිම නමස්කාරය සමඟ සම්මුතියකට පැමිණීම නියෝජනය කරන තුන්වන සභාව), පස්වන සභාව වූ සාර්දිස්ගේ ඉතිහාසය නැවත සිදු වූ බවද හඳුනාගනී.

"පෙර්ගමෝස්හි ඉතිහාසයේ, ක්‍රිස්තියානි ධර්මය විසින් අත්‍යභාවිකවාදය මියගොස් ඇතැයි සිතූ කාලයක් තිබිණ. එහෙත් සැබවින්ම, පෙනුමට පරාජය වී තිබූ එම ආගම ජයග්‍රහණය කර තිබිණ. බප්තිස්ම ලැබූ අත්‍යභාවිකවාදය සභාව තුළට පිවිසියේය. සාර්දිස්ගේ දිනවලදී මේ ඉතිහාසය නැවතත් පුනරාවර්තනය විය." Stephen N. Haskell, Story of the Seer of Patmos, 75, 76.

සර්දිස් යනු ප්‍රතිසංස්කරණයේ සභාව වූ අතර, එය අවදි වී පාප්පදවියේ සානත්මය වංචාසහගතතාවයන්ට විරුද්ධව විරෝධය ප්‍රකාශ කළේය; එහෙත් ඔවුන්ගේ කාර්යය අවසන් වීමට පෙරම, ඔවුන් දැනටමත් රෝමයට ආපසු හැරී යෑම ආරම්භ කර තිබුණි. පෙර්ගමෝස් සභාව කළාක් මෙන්, ඔවුහු පාප්පදවාදය මැරී ගොස් ඇතැයි සිතූහ; නමුත් සැබෑ ලෙස එය තවමත් ජීවමානව තිබුණි. හාස්කල් තවද, ඉතිරිව සිටින සභාව මත "අතීත සියලු යුගයන්හි සංකලිත කිරණ" බැබළෙන්නේයැයි හඳුන්වා දෙයි.

"මෙම අවසාන සභාව මත—එනම් ඉතිරිව සිටින ශේෂය මත—අතීත සියලු යුගයන්හි සමූච්චිත කිරණ බබළයි." Stephen N. Haskell, Story of the Seer of Patmos, 69.

සත් සභා මඟින් නිරූපිත ප්‍රගතිශීලී ඉතිහාසය, පුරාණ ඉශ්‍රායෙල්ගේ ඉතිහාසයෙහි ද ඉටු වී ඇති බව හාස්කල් හඳුනාගෙන සිටියේ යැයි මම යෝජනා නොකරමි; නමුත් "අතීත සියලු යුගයන්හි සමූච්චිත කිරණ" "අවසාන සභාව" මත "බැබළෙයි" යයි ඔහු ලියන විට, ඔහු නිසැකවම එම සත්‍යය අනුමත කරයි. පුරාණ ඉශ්‍රායෙල් "අතීත යුගයන්හි" "කිරණ" අතරට ඇතුළත් වේ. තවද, පුරාණ ඉශ්‍රායෙල්ගේ ඉතිහාසය තුළ සත් සභාවන්ගේ සංකේතවාදය හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය මූලධර්ම ඔහු අනුමත කළද, එම සංකේතවලින් නිරූපිත සමාන්තරතා ඔහු කොපමණ ගැඹුරින් හඳුනාගත්තේද යන්න පිළිබඳව මම අනිශ්චිත වෙමි. එසේම, සත් සභාවන් මඟින් නිරූපිත ඉතිහාසයන්හි තවත් වඩාත් වැදගත් පැත්තක්—අපි යොමුවෙමින් සිටින ඒ පැත්ත—ඔහු හඳුනාගෙන නොසිටියේ යයි මමද නිසැක වෙමි.

මෙම සත්‍යය අපගේ මිළඟ ලිපියෙහි අපි සලකා බලන්නෙමු.